

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

בלק

שיחות מוהר"ן

ספר שיחות מוהר"ן אות - קצו

קיצור ליקוטי מוהר"ן

נו - וביום הבכורים

ח. על-ידי תאנות ממון מתגבר חס ושלום מלכות הרשעה שהיא מלכות המן עמלק שהיא רודפת תמיד אחר מלכות דקדושה שחיותה היא על-ידי הדעת שהיא התורה. ומלכות הרשעה היא ההפוך מזה פי מתאנות תמיד לאסוף ממון ובולעת ניצוצות הקדושה הנעלמים בממון שהוא בשרשו גננין עלאין. וכל אחד כפי שמשבר תאנות ממון ומושך עצמו אל התורה והדעת דקדושה כן מוציא הנה"ק ממלכות הרשעה. והכל בכח הצדיקים אמתיים שעוסקים בתורה באמת שיש להם פח להכניע מלכות הרשעה ולהוציא כל הנה"ק וכל הממון משם ולעשות מהם תורה. וצריך מאד להתגבר ולשבר תאנות ממון:

ט. כפי תאנות ממון כן נתמעט הדעת והחיים והאריכות ימים ואינו שומע קול הפרוץ של התורה שמכרות תמיד לשוב להשם יתברך. ועל-ידי-זה הוא מוכרח להתנגע אחר פרנסתו בטרח גדול ופרנסתו בכבדות ובדחק מאד. אבל כשמתגבר להגדיל דעתו לחשב רק בתורה ומשבר תאנות ממון על-ידי-זה פרנסתו בנקל. וזוכה לשמע הרמזים והפרושים של התורה שהם המחשבות הטובות העוליים בלבו בכל עת לשוב להשם יתברך עד שיזכה להתקרב אליו יתברך באמת:

י. עצבות רוח שבא על-ידי יגיעת ורדיפת הממון ביותר הוא זהמת הנפש. ועל-ידי-זה נעשים כל האיברים כבדים ונחלש רוח הדפק שבאדם שבו תלוי חיותו. וכל מה שנחלש רוח הדפק יותר נעשים האיברים כבדים ביותר וכן נחלש רוח הדפק עוד וחוזר חלילה, עד שתוכל נפשו לצאת על-ידי טרדת תאנות ממון שמשם עקר הדאגות והעצבות רוח:

יא. על-ידי אגחה דקדושה שמתאנה לשוב להשם יתברך הוא חוזר ומבריא את הרוח הדפק וחוזר חיותו. ונצול מהעצבות רוח שבא על-ידי יגיעת וטרדת הפרנסה וזוכה לדעת גדול ולקבל דבורים מן השמים:

יב. לפי הגדלת הדעת כן הפרנסה בנקל וכל מי שחסר בדעת ביותר הוא יגע וטורח אחר הפרנסה ביותר:

יג. לפי הגדלת הדעת כן נתרבה השלום, כי מחלקת וכעס ואכזריות הוא מחסרון הדעת. וכל מה שנתרבה הדעת נתבטל הכעס ונתרבה הרחמנות והחסד והשלום. על כן על-ידי עסק התורה שעל-ידי-זה נמשך דעת נתבטל הכעס ונמשך רחמנות ושלום וזוכין לרפואה:

יד. טבילת מקוה מושיע מכל הצרות ומטהרת מכל הטמאות ומכל החטאים פי מקוה ממשכת דעת וחסד עליון מאד. וזוכה לפרנסה בנקל ולרפואה ולחיים ואריכות ימים ולעורר בני אדם להשם יתברך. ונתבטל המחלקת והכעס וזוכה לשלום ולרחמים ולדעת גדול:

בענין הצדיק הנ"ל שנפטר, אמר שאפילו איש פשוט מחויב להרגיש החסרון. כי בודאי כל אחד מרגיש מה שנחסר דבר מן העולם, אך כל אחד מרגיש החסרון באיזה מרה שחורה, כי זה מרגיש בהפרנסה שאין הפרנסה כסדר, וזה מרגיש בעצמיו שאין העצמות מיושבים בו עתה כסדר, וכיוצא בזה (וחשב לדוגמא כמה דברים כאלו מה שכל אחד מרגיש החסרון באיזה ענין משונה): אבל מי שיש לו עינים פקוחות הוא רואה ממש שנכבה נר מן העולם ונעשה חשך. והלא מצינו כמה שנויים שנעשו בעולם בעת הסתלקות הצדיקים כמו שמצינו בגמרא מועד קטן (דף כ"ה:): שכיב וכו' שפעו מרזבי דמא וכו'. ואם כן במקומות כאלו נעשו שינויים מחמת הסתלקות הצדיקים. ומה שמספרין שראו אש, אף שהוא רחוק קצת בעיני מחמת שעכשו אין הדור ראוי לכך לראות דברים כאלו, אבל מצד הצדיק שנסתלק בודאי יכול להיות שיהיה עמודא דנורא (שפה) בעת הסתלקותו. כי נסתלק ראש כזה ראש באמת בפרט ראש של ישראל. כי אפילו כשמת ראש ושר של אומות העולם נעשין גם כן שנויים בשמים בין הכוכבים, מכל שכן וכל שכן ראש של ישראל

ספר שיחות מוהר"ן אות - קצח

שנת תק"ע בחורף אחר חנוכה בעת שבאתי מברדיטשוב (שפו) אמר לי שיש לו מעשה לספר. ואמר שהמעשה הזאת שרוצה לספר לא ספרו אותה כי אם פעם אחד לפני בית ראשון וגם הנביאים לא ידעו הסוד שלה, כי אם הנביא שסיפר אותה ומי שספר אותה לפניו. והוא חדוש גדול. והגם שכבר ספרו אותה כנ"ל, אף על פי כן הוא חדוש גמור, הינו דבר חדש לגמרי. כי בודאי מאז עד עתה נעשה מה שנעשה. ואז ספרו אותה כמו שהיה ראוי אז, ועתה צריכין לספרה כמו שראוי עתה (ולא זכינו לשמעה):

ועל ידי המעשה שוב אינו קשה לי כלל בענינו. כי מתחלה היה קשה לי קצת מפני מה יהיה כך, דהינו שאין לנו שום חשיבות בעולם וכו'. אבל עכשו, על פי המעשה הנ"ל שוב אינו קשה לי כלל:

וכבר היה מוכן לספר מעשה זה, אך אף על פי כן נתגלגל הדבר ולא זכינו לשמעה. אחר כך בסמוך ספר המעשה של הבעל תפלה הנדפס ב"ספורי מעשיות" ואמר שאין זאת המעשה הנ"ל. ואמר שהמעשה הנ"ל שרצה לספר הוא יפה עוד יותר ממעשה זאת של הבעל תפלה הנפלאה והנוראה מאד. אשרי מי שיזכה לשמעה לעתיד::

חיי מוהר"ן

פ

(כא) וגם אז ראיתי זאת כי מקודם בשבת לא גילה כלל על המקרא ויהי מקץ, כי התגלות התורה היא כפי הנפשות שנמצא אז לפניו (כמבואר בהתורה אשרי בלקוטי א' בסימן י"ג. וכן בהתורה תשעה תקונים סימן כ' בלקוטי א). ואחר כך כשבא האיש הנ"ל אז גלה פרוש התחלת המקרא על פי התורה הנ"ל, הינו ויהי מקץ וכו' כמבואר במקומו עיין שם. אבל שאר המקרא לא סיים לפרש. ואנכי הפצרתי מאד אותו שיפרש לנו השאר ולא רצה בשום אופן. ואז ראיתי איך כל דבור ודבור יוצא במשקל כפי הנפשות וכסופין וכו'.

גם מה שמבאר שם על הארבעה דברים שהראה רבי אליעזר שהם חרוב יוכיח וכו', גם התגלות אלו הדברים לא גלה בשעת אמירת התורה רק בדרך כלל, אבל לא בארם בפרוש כמו שמפרש עתה, עד שבא אחיו רבי יחיאל זכרוננו לברכה עם עוד אנשים שנסעו גם כן על אותו שבת ונתעכבו גם כן, ואחר כך כשבאו, אז דיקא גלה ענין הנ"ל. ובאר הארבעה דברים הנ"ל על פי התורה הנ"ל בפרוש כנ"ל

ליקוטי עצות

ספר לקוטי עצות - ערך ממון ופרנסה

שבחי הר"ן

ספר שבחי מוהר"ן אות - יח

יב. על ידי מצות מזווה נתבטל תאות וחמדת הממון, ועל ידי זה פרנסתו מעופפת לו ובאה לו בנקל (שם ד):

יג. כל המצוות שאדם עושה אותם בלא ממון, הינו שאינו רוצה להפסיד ממון בשביל המצוה, עדין אין המצוה בשלמות כי עדין אינה בבחינת אמונה שהיא עיקר השלמות. אבל כשתחשב כל כך המצוה אצלו עד שאין מרגיש בהפסד ממון ומוציא ומפזר ממון בשביל המצוה, זאת הבחינה נקרא אמונה כי עקר אמונה היא בממון, כשמשביר תאות ממון ששם פנים דקדושה, כנוכר לעיל. (שם ה):

יד. המשוקעים בתאות ממון הם בעלי חובות תמיד, כמו שאנו רואים בחוש שזה המשאוי תלוי בצואר בני אדם, שאין מסתפקין בממונם ולווין מאחרים ונדמה להם, שהם משתכרין שכר הרבה ואחר כך מתים בעלי חובות. ואם אינם מתים בעלי חובות ממש שאינם חיבים ממון לאחרים, עדין הם בעלי חובות לתאותם כאשר אנו רואים בחוש שאפילו מי שיש לו ממון כדי להתפרנס ואפילו העשירים והקצינים המופלגים הם רודפים כל ימיהם להרויח ממון ביגיעות גדולות ומסכנים את עצמן בסכנות דרכים וטלטולים הרבה ומטריחים את עצמן בטרדות גדולות בשביל הממון, כאילו היה מוטל על צוארם איזה חוב גדול לשלם. והחוב הוא רק שחייבים לעצמם, דהיינו לתאותם שכרוכים אחר התאוה של ממון כל כך כאלו הם חייבים חוב גדול. נמצא שהם בעלי חובות כל ימיהם וכן מתים בעלי חובות, הינו לתאותם, כי כל ימיהם אינם מספיקים לשלם חוב זה שחייבים לתאותם, כי הוא בלא שעור וגבול, כי אין אדם מת וחצי תאותו בידו. נמצא שכל המשוקעים בתאות ממון הם מתים בעלי חובות, כי העבודה זרה נקראת חובה שמכרעת את הכל לכף חוב, וכל המתדבקים בה, שהם המשוקעים בתאות ממון שהוא עבודה זרה ממש, הם בעלי חובות תמיד עד שמתים בעלי חובות כנוכר לעיל, וכל ימיהם הם סובלים מרירות ועצבות ודאגות מחמדת הממון. וכל מה שיש לו ממון יותר יש לו דאגות ועצבות ביותר, כי נתקשר יותר להעבודה זרה שהיא עצבות ומרה שחרה, חשך מיתה. והממון שלו אוכלת ימי חייו, כי היא מכלה חייו על ידי טרדות ודאגות של הממון (שם בסוף):

טו. ודע, שכל הממון והעשירות של העשירים שאינם כראוי, ואינם נותנים צדקה כראוי להם לפי עשרם, ומשוקעים בחמדת הממון וטרדת הזמן תמיד, כל הממון והעשירות שלהם היא בחינת שחוק הכסיל, שהממון משחק עמו, כמו שמשחקין עם התינוק במטבעות, ואחר כך הורגת אותו הממון בעצמו. וכמובא בתקונים: שחוק הכסיל מאן כסיל דא אל אחר וכו' ואיהו אסכרה לרביא דאנון חביאי, חיכת בהון בעותרא בהאי עלמא ולבתר קטילת להון, ואמאי אתקריאו רביא בגין דלא אית בהון דעת לאשתזבא מניה. ועיקר התיקון להינצל מזה הוא כפי תקון הברית וכפי מה שזוכה להתקרב לצדיק האמת שהוא בתכלית שמירת הברית. ועליו נאמר: טוב לפני האלקים ימלט ממנה וגו', כי הוא זוכה לחכמה ודעת ויודע איך להנצל מזה. כי אפילו אנשים גדולים צריכים חכמה ודעת גדול מאד בענין זה של טרדות הממון והפרנסה, שלא יבלה ויכלה, חס ושלום, ימי חייו על ידי זה. כמו רב ההמון שסובלין מרירות גדול מאד כל ימיהם על ידי זה ואובדים שני עולמות על ידי זה. כי דע, שהעולם הזה מלא מרירות בלי שעור בחינת מרירותא דעלמא, שאי אפשר לסבלו ולהתקיים מגדל המרירות, כמו שכתוב בזה הקדושה: אלמלא מלחא לא הוי עלמא יכול למסבל מרירותא. ועיקר מרירותא דעלמא היא תאות וטרדת ודאגות הממון והפרנסה, שבא על ידי פגם הברית. ואלמלא כח הצדיקים הגדולים שהם שומרי הברית באמת, שהם נקראים ברית מלח עולם לא היה העולם יכול להתקיים כלל מעצם המרירות, הנוכרת לעיל שהיא תאות ממון, על כן כל אחד לפי מה שזוכה להתקרב לצדיקי אמת, כן ממתיק מעצמו המרירות, הנוכרת לעיל שהוא תאות ממון. אבל מי שרחוק מצדיקים ובעצמו הוא רחוק מתקון הברית כאשר יודע בנפשו, מכל שכן וכל שכן כשחס ושלום, הוא חולק ומתנגד גם כן על הצדיק הנוכר לעיל ואנשיו, מתגבר עליו ביותר ויותר מרירותא דעלמא שהוא טרדות ודאגות הממון, עד שמכלה ימי חייו, רחמנא לצלן. ושם לבך היטב לדברים אלה, כי כמה וכמה נפשות שקעו בזה, אולי תוכל לברוח לצדיקי אמת להציל עצמך משטף מים רבים האלה של תאות ממון, שבא על ידי תאות נאוף, שלא יגעו אליך, והיתה לך נפשך לשלל ותזכה לחיים אמתיים בעולם הזה ובעולם הבא (שם):

ובחל המועד סוכות הלכו כל העולם, וגם רבנו הלך עמיהם, למערה של אליהו הנביא. ושם עשו כל העולם שמחה גדולה ורקודין ומחולות. והוא לא היה שמח כלל. רק ישב שם בהכנעה גדולה ובלב נשבר. ושאל הרב רבי זאב הנ"ל את האיש שהיה עמו: מה זה ועל מה זה, שהוא בעצבות מן ראש השנה עד עתה? ה' יודע אם טוב הדבר. וגם בשמחת תורה עשו הקפות ברקודין ושמחה כנהוג, בפרט שהיו שם אנשים חסידים, והוא זכרונו לברכה היה גם כן בבית הכנסת, ולא רצה לעשות שום הקפה, רק ישב שם בהכנעה ובכפיפת ראש (כאשר דרכו היה כן על פי הרב קדם שזכה לפעל מה שהיה רוצה בכל עת ובכל שעה, שהיה לו לב נשבר מאד, בכל פעם וכו' כאשר יבאר לקמן) (עא). ואחר שמחת תורה אמר להאיש שהיה עמו: ברוך השם פעלתי מה שרציתי על צד היותר טוב ונכון, ואף על פי כן היה בדעתי להתמהמה כאן מחמת חוב ארץ ישראל, ועכשו ברצוני לנהג נסיעות לבתינו לחוץ לארץ. על כן לך ושכר הספינה לסטנבול:

ולא אבה האיש שהיה עמו לשמע אליו, ומאן לנסע לביתו, כי אמר שרצונו להיות בטבריה וכו'. והשיב לו רבנו, וזכרונו לברכה: מאחר שאתה מתאוה להיות בטבריה, לך ושכר חמורים לשם. כי דרכו היה לבלי להתעקש הרבה על שום דבר וכו' (עב). ושכר חמורים לעיר הקדש טבריה, ובאו לשם לעת ערב. וכל הלילה הלכו אנשי טבריה לקבל פניו, זה נכנס זה יוצא. והרבה הלבישו עצמם בבגדי שבת לכבודו ולא היה ישן כל הלילה מחמת זה:

ובתחלה נתאכסן בבית שאר בשרו נין ונכד של הרב הקדוש מורנו הרב נחמן מהרידענקא זכרונו לברכה. אך רבים אמרו שצריכין לראות בשבילו בית גדול שיהיה לו הרחבת הדעת. ומיד הסכימו שיתאכסן בבית הרבני המפורסם הותיק והחסיד מורנו הרב צבי הרקער (עג), ונכנס לשם:

ושלח אליו הרב הקדוש המפורסם מורנו הרב אברהם קליסקר זכרונו לברכה, כאשר שיום הקזה הוא אצלו. על כן הוא מן הנמנע שילך אצלו לתן לו שלום. והשיב רבנו זכרונו לברכה, שבלא זה היה בדעתו לילך אליו. ומיד הלך להצדיק הנ"ל, וקבלו בכבוד גדול מאד מאד ובאהבה יתרה ובחבה גדולה מאד מאד. וגדל האהבה והחבוב שהיה להרב הקדוש מורנו הרב אברהם הנ"ל עם כבוד רבנו הקדוש, זכרונו לברכה, אי אפשר לבאר ולספר: (המשך יבוא)

ספר המידות

ספר המידות - ערך ליצנות

- א. אין תקומה במלחמה על ידי העברת השבועה;
- ב. מי שרודף את חברו, הקדוש ברוך הוא מביא עליו רעה, כדי שישכח את חברו מלרדוף אותו;
- ג. על ידי קריאת הלל יושיע לך הקדוש ברוך הוא מאויביך;
- ד. על ידי כבוד התורה אדם נצול משונאיו;
- ה. קדם המלחמה צריך תפלה לה' יתברך;
- ו. בכל פעם שאדם נופל מאמונתו, הוא ממשיש עליו מתנגד גדול ועשיר;
- ז. כשאדם מתפלל על שונאיו, יתפלל בבקר;
- ח. הסתכלות בכל פעם על השמים זהו מבטל שנאת האויבים;
- ט. כששוכח את העניים אין מנצח;
- י. עני - שהרשע רודף אותו, תדע שהוא בעל גאווה;
- יא. מי שהוא נצחון, הקדוש ברוך הוא שוכח אותו ומסתיר פניו ממנו;
- יב. כשאדם מצר, אויביו נתרוממים;
- יג. מי שהוא נצחון, בא לידי שכחה;
- יד. מריבה בא לאדם כשבא איהו מצוה והוא משלחה ואינו מקימה;
- טו. מי שעושה מריבה עם הצדיקים, בידוע שמחשבותיו רעים;
- טז. לפעמים המקום גורם מריבה לאדם;